

ABONAMENTUL

Pe an an . . . 24 Cor.
Pe un an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Arad de Duminică
Pe an an . . . 4 Cor.
Pentru România și
Sursien . . . 10 Cor.

Arad de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Miksa utca 2-3.

INSERTIUNILE
se primesc la adminta
trafie.
Manuscripte nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Chestiunea culturală.

De Ioan Slavici.

Cu cât mai mult se întetește lupta între susținătorii școlilor române și guvernul ungar, cu atât mai învederat iese la iveală adevărul, că în actualele împrejurări e peste puțință păstrarea caracterului cultural al școlilor românești.

Din ziua, în care limba maghiară a fost impusă prin lege drept obiect de studiu obligat în școlile în care ea nu e limbă de propunere, școlile românești au încetat a mai fi așezăminte culturale în adevăratul înțeles, iar aceasta nu pentru că copiii din acele școli învață, ci pentru că nu pot să învețe pe lângă limba lor maternă și pe cea maghiară.

Chiar prin satele ori prin orașele, unde românii și maghiarii locuiesc împreună și astfel copiii românilor învață și afară de școală limba maghiară, impunerea limbii maghiare în școala românească e o sarcină grea și nedreaptă câtă vreme nu se impune și în școlile maghiare limba românească. Nevoit să învețe în același timp două limbi, copilul nu numai neglijează alte studii importante pentru dezvoltarea lui intelectuală, ci n'ajunge să știe pe nici una din ele bine, e pus doar în inferioritate culturală.

Cu atât mai vartos e pus în inferioritate culturală copilul român acolo, unde e nevoit să umble la școală maghiară ori să învețe în școala românească limba maghiară, pe care afară de școală n'o aude nici odată.

El perde o mulțime de timp, ca să învețe ceea ce nu poate învăța, se mistuie în sec și nu numai rămâne înapoiat în dezvoltarea culturală, ci se și desgustă de ori și ce învățatură.

După măsurile, pe care guvernul ungar le ia în virtutea nouelor legi, școala, fie ea confesională, comunală ori de stat e pentru copiii românilor un așezământ de tortură intelectuală și de timpire.

Acesta e răul adevărat, care nu poate să fie înlăturat prin protestări energice, nici prin lupte înverșunate, nici prin jertfe. Chiar școlile confesionale, pe care mai putem să le susținem, sunt o nenorocire câtă vreme învățătorii, amenințați în fiecare clipă de autoritățile politice, sunt nevoiți să i mâne pe copii cu biciul la un singur obiect de studiu.

Aici nu e altă mântuire decât stabilirea principiului, că nici un copil n'are să fie obligat a învăța în școala primară alături de limba sa maternă și vre-o altă limbă, pentru el străină.

Nu e chestiune națională, ci culturală, umanitară să se respecte acest principiu, care e în spiritul legii pentru egala îndreptățire a naționalităților, și nu ca români, ci ca oameni avem să stăruim asupra acestui principiu.

Câtă vreme împrejurările nu ne vor ierta să obținem respectarea lui, sunt zadarnice toate silințele noastre de a ridica nivelul cultural al poporului și vom rămâne în ceea ce privește viața intelectuală în urma atât a maghiarilor, cât și a fraților noștri

din România, care nu sunt chinuți în timpul copilăriei lor, nici horopsiți în țara lor.

Nădejdea noastră e dar numai, că trebuie neapărat să vie timpul, când maghiarii se vor pătrunde și ei de adevărul, că este în interesul țării, ca milioane de viitori cetățeni ai ei să nu fie oprți în dezvoltarea lor, și ca poporul maghiar să nu sprijinească pe cei ce-l fac tuturora urgisit.

Acest timp, pe care mulți îl vor fi crezând apropiat, poate să fie și mai depărtat, și întrebarea cea mare a zilei de azi e, ce avem să facem până la sosirea lui.

Cel mai elementar bun simț ne povățuiește să facem afară de școală propagandă culturală, care prin școli nu se mai poate face, o propagandă — nu națională românească, ci culturală și morală în cel mai omenesc înțeles.

Spre aceasta are să fie îndreptat gândul ori-și-căruia dintre noi, și dacă e vorba de osteneți și de jertfe, pentru aceasta să ostenețim și să aducem jertfe.

Sunt între noi destui oameni cu pregătire, cu pricepere și cu înzestrare firească pentru ca și în scris și prin grai viu să pornim cea mai întinsă propagandă între cei ce au ieșit din școală și să întregim și corectăm cultura sufletească lăsată de școală în păăginire.

Dacă nu ne vom îmbărbăta s'o facem aceasta, toate silințele au să ne rămâie zadarnice, iar dacă o vom face, măsurile luate de guvern au să iasă spre folosul nostru.

FOIȚA ZIARULUI "TRIBUNA".

FARAONUL.

Legendă egipteană
de
Boleslao Prus.

Ramses, temutul stăpân al Egiptului era pe moarte: o grijă mare îi apăsa pieptul și-i întuneca glasul, acel glas care timp de o jumătate de secol a făcut să tremure milioane de oameni. Grijă aceasta îl făcea să nu se poată gândi la nimic.

Marele Faraon zăcea întins pe o piele de tigru indian, iar pe picioare avea întinsă o manta triumfală a unui rege din Etiopia.

Aspru chiar și cu el însuși, Ramses chemă pe cel mai iusit doctor din templul lui Karnak, și-i zise:

— Tu știi cele mai minunate leacuri, cari dau viața sau moartea: fă mi numai decât un leac pentru mine, că vreau să se aleagă într'un fel.

Doctorul făcu, pe urmă răspuse cu teamă:

— Adu-ți aminte, o Ramses, că decând te-ai coborât din ceruri, Nilul a inundat de o sută de ori Egiptul: cum aș putea eu să-ți dau un leac care nu știu dacă ar face bine nici celui mai tânăr din soldații tăi.

La aceste vorbe, Ramses se sculă pe jumătate:

— Sunt așa de rău bolnav, strigă el, încât tu, pontefice, îndrăznești să mi dai povețe? Taci și

supune-te! Nepotul și succesorul meu Horus este prea tânăr și Egiptul nu poate să aibă ca domn un suveran care nu știe să mâne un car cu doi cai, nici nu poate să ardice un buzdugan.

Când Ponteficele, tremurându-i mâna îi dete leacul cerut, Ramses îl bău dintr'o înghițitură; apoi chemă pe cel mai renumit astrolog din Teba și-i porunci să-i spuie fără să-l mință, ce zic stelele.

— Saturn și Luna sunt în așteptare, răspuse astrologul, ceea ce înseamnă moartea unuia din familia ta. Tu, Ramses, ai făcut rău că ai luat doctoria! Nu uita că nimic nu poate schimba hotărârile ce Preaputernicul a luat colo sus, în ceruri.

— Negreșit că stelele spun de moartea mea. Când o să se întâmple? — întrebă Ramses pe doctor.

— Mai înainte ca soarele să răsară tu o să fii tare ca un rinocer și inelul tău o să stea în degetul lui Horus.

— Duceți pe nepotul meu în sala faraonilor. Acolo să aștepte el cele din urmă hotărâri ale mele și inelul.

Horus, copil simțitor, plânse apropiata moarte a bunicului său dar cum treburile statului nu puteau să sufere întârzieri, se duse în sala faraonilor, cu mulți robi.

Șezu lângă o ușă care era în capul unei scări de marmură ce da pe fluviu, și cuprins de o adâncă tristețe, se uită dus la priveliștea frumoasă ce i-se desfășură înaintea ochilor.

Luna, lângă care strălucia steaua Saturn, po-

leia cu razele sale de aur toată apa Nilului; umbrele piramelor se lungeau pe câmp și valea Nilului toată părea scaldată într'o lumină albastră. Cu toate că era târziu, se vedea lume ce ieșea din case; multe bărci pluteau pe fluviu ca într'o zi de sărbătoare, pe când poporul se vedea mișunând prin pădurile de palmieri, și pe lângă palatul lui Ramses. Totuși tăcerea era așa de mare că se auzea apa curgând și urletul hiennilor.

— Pentruce este atâta lume? — întrebă Horus pe un curtean.

— Vor să te salute, stăpâne, ca pe noul Faraon, și să auză din gura ta, bunătățile ce vei da. Pentru prima oară, în acel minut, Horus simți toată mândria puterii și măriei.

— Și luminile acelea, ce însemnează; întrebă el iarăși.

— Erezii s'au dus la mormântul prințesei Zefora, mama ta, ca să-i ducă corpul în mormântul Faraonilor.

În inima tinărului se deșteptă iar mahnirea pentru mama lui, care din ordinul lui Ramses, fusese îngropată la un loc cu robii pentru că avusese milă de cei asupriți.

— Aud un nechezat de cal, întrebă iar Horus, cine pleacă la ceasul acesta?

— Sunt olacii, stăpâne, cari au plecat ca să aducă pe Gatrone, profesorul tău cel înțelept.

Aducându-și aminte de omul pe care Ramses îl gonise pentru că propovăduia lui Horus să urască războiul și să aibă milă de popor, principiele suspină.

D-nul Vaída între alegătorii săi. Din Blaj ni-se anunță: D. Vaída, însoțit de deputații Mihali, Maniu, Vlad și Șt. C. Pop, și-a început zilele trecute turneul în cercul d-sale. Vineri și-a ținut darea de seamă în comuna Bucium, iar Duminecă în Zlatna. Pretutindeni e primit cu însuflețire. D. Vaída a zugrăvit în culori adevărate tris'a situațiune creată de guvernul coaliționist, al cărui program e o primejdie nu numai pentru Ungaria ci și pentru monarhie. Coaliția luptă cu cele mai mârșave mijloace pentru zădărnicierea votului universal, egal și secret. Miniștrii slujesc interesele oligarchiei și pe cele ale rasei ungurești. Deputați români vor lupta înainte, cu toată energia lor, pentru dobândirea votului universal și speră că, acest drept cardinal al poporului va izbândi cu atât mai curând cu cât mai manifestă se va afirma voiața coroanei, față cu uneltirile reacționare din Budapesta.

Alegătorii însuflețiți, au votat încredere deputatului lor, precum și întreg partidului deputaților naționaliști, luând totodată și o hotărâre, în care cer înfăptuirea votului universal, egal și secret.

Prelații romano-catolici desaproabă ordonanța lui Apponyi. »K. E.« a chestionat pe un episcop romano-catolic cu privire la temerara ordonanță a ministrului Apponyi în chestiunea catechizării în limba ungurească. Episcopul catolic a dat următoarele lămuriri:

Clerul romano-catolic urmărește cu viu interes desfășurarea conflictului. Chestiunea catechizării e de competența corporațiilor autonome ale bisericilor, statul deci n'are drept de ingerință, decât în cazul când catechizarea s'ar face cu tendinți potrivnice legilor statului. În cercurile prelaților catolici de altmintrelea, ordonanței lui Apponyi nu i-se atribuie deocamdată decât o importanță academică.

Apponyi bate în retragere? »Lupta« primește, din sursă necontrolată încă informația că, ministrul Apponyi n'a avut nici o cunoștință despre adresa secretarului de stat Tóth către mitropolitul Meșianu și că ea s'ar fi dat în absența

ministrului. Apponyi a fost surprins de ordonanța din chestiune și de prezent se află într-o situație dificilă, deoarece, dorind să repare ce s'a făcut (?), ar trebui să desavueze pe secretarul resortului său. În cercurile guvernamentale — mai spune informatorul »Luptei« — ordonanța este considerată ca un pas greșit, care s'a făcut împotriva legilor în vigoare.

Nereușita meetingului pentru bancă dela Seghedin. »Marele« meeting organizat în inima ungurimii, în orașul Seghedin, pentru a dovedi coroanei că întreg poporul unguresc într'un suflet și răsuflet cere înființarea neamănată a băncii naționale ungurești, după mărturisirea chiar a ziarelor ungurești a întrunit zăbia vre-o 3000 de aderenți. Într'un oraș cu populație de peste 100.000, cum e Seghedinul, cel mai neînsemnat incident de stradă aglomerează cel puțin pe atâția curioși. După silinți uriașe și propagandă întinsă, fracțiunea băncii se poate deci felicita de acest succes, și în special d. Holló, singurul orator mai de seamă al adunării publice. Conte Balthyány și președintele camerei, d. Justh, — ceilalți doi membrii în triasul băncii — s'au absentat din pricina de sănătate.

Aderenții lor, cei vre-o 30 de deputați, însă, s'au înființat în număr aproape complet, — dar prezența lor n'a putut atrage o mai mare afluență, dovadă că până și credulul și naivul popor unguresc s'a desmetecit din starea de ațipire și adorațiune oarbă a tot ce e cu zorzoane patriotice. Din adunare s'au expediat obișnuitele telegrame sfârșitoare către corifei. Multe succese la fel.

Partidul poporal pentru fuziune. Deputatul poporal, Bresztyenszki, slav renegat, și-a ținut Duminecă darea de seamă în fața alegătorilor săi din Pronagermană. Deputatul poporal a accentuat că singurul mijloc de rezolvire, în actuala criză politică, e fuziunea. Rakovszky, vicepreședintele camerei, care a vorbit asemenea, a spus că chestiunea băncii nu e îndeajuns de actuală pentru a provoca cu ea un grav conflict între »națiune« și M. Sa monarhul. Trebuie menținute în tacte cadrele partidului poporal și trebuie urgitată autonomia bisericii romano-catolice.

Audiența primului ministru austriac. Baronul de Bienerth s'a înștiințat Duminecă în audiență la M. Sa. Audiența a decurs trei ore, timp neobișnuit de lung. Primul ministru a raportat monarhului asupra situației din Boemia, prezentând propuneri cu privire la sanarea stărilor anormale din dieta cehă. M. Sa va interveni și pe lângă

principele Lobkovitz, președintele dietei provinciale, urgînd pertractări de împăciuire între guvern și partidele cehe, în scopul de a se restabili capacitatea de activitate a dietei provinciale.

D. Bienerth a propus M. Sale ca termen pentru convocarea Reichsrat-ului, începutul lunii Octombrie. Reichsrat ul va avea să legeze eze înainte de toate reforma financiară.

Studiul religiunii.

— Articol din afară. —

Urmărind seria de articoli: »Părerii cu privire la o nouă fundamentare a învățământului nostru primar«, la punctul al V. din »Tribuna« 1909 August 10, unde autorul se ocupă cu propunerea religiunii, am aflat unele părerii cari ne lasă nedumeriți în special pe noi, cari propunem în școala primară studiul religiunii, că: pentruce »cere pedagogia de veacuri eliminarea catechizmului din școală?»

Pentruce partea dogmatică și morală din catechism e cea mai mare dușmană a adevăratei religiozități?

Dacă s'ar elimina din școală catechismul cum s'ar putea începe cu succes o operă de creștere religioasă?

Impărtășesc vederile dlui autor, că prea multă vreme se petrece și pierde cu testamentul vechiu, poate că tocmai în detrimentul celui nou.

Este destul a deschide elevilor câteva usițe spre a cunoaște Testamentul vechiu. A-i lăsa însă pe ei ca mai târziu să se ocupe cu el, nici timp nu au pentru aceasta și nici ducător la scop nu e. Dacă d. autor înțelege clasele superioare, acolo celalalt material ocupă tot timpul elevului, dacă înțelege viața, aici tot timpul îl ocupă câștigarea pâinii zilnice. Ca credincioșii singuri să se ocupe cu cele scrise în sf. scriptură e greșit, căci ar explica-o fiecare după pofta și mai ales după priceperea sa.

Da! în școala sub îngrijirea catichetului preot să se cetească înțelepciunea lui Solomon și psalmii lui David, pe cari băieții din clasele superioare și cei de repetiție ușor îi vor pricepe, ba dau un material frumos preotului predicele de pe amvon.

Deși biserica noastră nu oprește cetirea sfiei scripturi, a o lăsa pentru cetire credincioșilor ajungem la cuvintele apostolului Pavel: »toate ni sunt iertate, dar nu toate ni sunt de folos«. Cetirea sf. scripturi pentru poporul nostru este foarte stricăcioasă. Se nasc proroci mincinoși, diferitele secte, explicând fiecare părțile din sf. scriptură după placul său.

— Și lumina cea, ce văd pe celalalt mal al Nilului, ce este?

— Vine din temnița Chiostro, unde este închisă credincioasa ta Berenice: lumina aceea este salutul său. Marele Pontefice a și trimis acolo barca Faraonilor și când inelul va luci în degetul tău, ușa închisorii se va deschide, iar Berenice va veni iar spre tine, plină de bucurie și de dragoste.

Auzind aceste vorbe, Horus își acoperi fața cu mâinile, dar deodată dădu un țipăt.

— Ce este, Horus?

— O albină m'a mușcat de picior, zise principele îngălbenind.

— Să lăudăm pe Osiris, zise curteanul, și să sperăm că a fost o albină, iar nu un păiangen, a cărui mușcătură acum este așa de veninoasă.

În clipa aceea intră capul soldaților și închinându-se lui Horus, îi zise:

— Marele Ramses, simțindu-se pe moarte, m'a trimes la tine cu această poruncă: Du-te la Horus, căci eu în curând voi muri, și ascultă de poruncile lui, cum m'ai ascultat pe mine. Chiar dacă Horus îți va zice să dăruiești jumătate din Egipt etiopienilor și să închei pace cu vrășmașii noștri, supune-le, când inelul faraonilor va luci în degetul lui: nemuritorul Osiris vorbește cu graiul faraonilor.

— Nu voi dărui Egiptul etiopienilor, dar voi încheia pacea, căci mi-e milă de poporul meu: scrie numai decât o hârtie și pregătește stafete călări, căci îndată ce vor luci primele focuri în cinstea mea, ei să plece spre soare răsare să ducă

pacea etiopienilor. Scrie o altă hârtie, prin care să se oprească de a se mai tăia limba p. inșilor din război. Am zis.

Capul soldaților se închină cu fruntea la pământ, și ieși ca să facă ceea ce i s'a poruncit. Principele se rugă de curtean să se mai uite odată la rana dela picior, care-l durea tare.

— Ce-o fi asta? Piciorul tău s'a umflat. Dar dacă în loc de o albină o fi fost un psiangen?

Atunci intră în sală primul ministru, și închinându-se în fața principelui zise:

— Puternicul Ramses, văzând că i-se întunecă vederile, m'a trimis la tine cu această poruncă: du-te la Horus, și ascultă orbește tot ce îți zice el, chiar dacă îți-ar porunci să scoți din lanțuri pe toți robii și să împarți tot Egiptul poporului; tu să faci ce zice el, când inelul meu cel sfânt va luci în degetul său, căci nemuritorul Osiris, vorbește cu graiul faraonilor.

— Nu sunt așa de milos, zise Horus, dar scrie numai decât o poruncă: să se micșoreze pe jumătate birurile, să se dea trei zile libere pe săptămână robilor și să nu-i mai bată fără judecată. Și să mai scrii o poruncă: să dea drumul lui Getrone, înțeleptul meu profesor. Am zis!

Primul ministru sărută pământul și nu se ridicase încă, și iată că intră marele preot.

— Horus, zise el, în câte-va clipe, Ramses cel mare se va scobori în regatul umbrelor și Osiris îi va pune inima în cântar. Când inelul cel sfânt va luci în dreptul tău, poruncește și eu mă voi supune chiar dacă tu-mi vei porunci să dărăm

minunatul templu al lui Ammon, căci cu graiul faraonilor, vorbește nemuritorul Osiris.

— Nu vreau să stric templele, zise Horus, ci vreau să fac altele noi și să măresc averile preoților. Vreau numai ca tu să scrii o poruncă, ca mama mea Zefora să fie mulată în calacombe, și o altă poruncă, cu care să se libereze Berenice. Am zis.

— Domnia îți-o începi cu multă înțelepciune, răspunse preotul. Totul este gata, pentru poruncile tale, iar eu mă duc să scriu hârtiile. Când inelul va luci în degetul tău, eu voi aprinde această lampă ca să afle poporul bucuria aceasta, și Berenice să recapete libertatea și dragostea.

În clipa aceea intră cel mai învățat doctor din Karnak.

— Horus, zise el, nu mă mir că ești așa de galben, căci Ramses, gloriosul tău bunic este pe moarte. Regele regilor nu a putut să ție piept, leacului ce i-am dat eu. Cu el nu este decât vicarul Ponteficului care stă acolo ca îndată ce-o muri să-i scoată inelul din deget și să îți-l aducă ție, ca semn de putere nestrămutată. Dar tu îngălbenesti mai rău, ce ai?

— Uită-te la piciorul meu, zise Horus gemând și lăsându-se pe un scaun de aur.

Doctorul se uită lung la picior și se dete doi pași îndărăt, îngrozit.

— Horus, șopti el, te-a mușcat un paiangen foarte veninos.

— Așa dar, trebu'e să mor?... și tocmai acum?... zise tinărul principe cu glasul înecat.

Tocmai aceasta împrejurare a adus secteie și desbinările în biserica noastră. Tocmai opreliștea cetirei sf. scripturi a încheiat biserica catolică, dând în mâna poporului nu sf. scriptură, ci fel de fel de cărți, spicuiți din sf. scriptură, necesare pentru religiozitatea și morala cetitorilor. De ce să fim pe un punct de vedere analog cu protestanții desbinați, și nu cu catolicii, cari își au sf. scriptură-esența ei, condensată în catechizm, pe care și babele îl știu.

Sfinții părinți în veacurile prime a creștinătății au recunoscut că credința creștină deși este depusă în sf. scriptură, creștinul nu o poate ceti toată, nici nu poate lua din ea ceea ce îi este de folos, ba spicuiind din întregul, mâinile nededate ușor se vor înspina și învenina; deci au aflat de bine, în mai multe soboare ecumenice a face o scurtă și adevărată mărturisire a credinței creștine. Din complexul și vastul material despre credința creștină din întreaga sf. scriptură, au întocmit unele părți cari sunt mai ușor ducătoare la scop, au luat cele 3 principii evanghelice: credința, speranța și iubirea creștină, acestea s'au lucrat în formă de manual pentru a-l înțelege elevii școlilor sub numirea de catechizm. Dacă catechizmul în forma de până acum nu este ducător la scop: creșterii religioase morale, apoi oamenii chemați să ne deie altul, cu o bibliie școlară (Schulbibel), dar eliminarea lui totală ar aduce generațiunile sătești în starea cum a descris-o d. autor clasa cultă, care, cu puține excepțiuni, depune doctoratul, fără a mai învăța alta religie, decât cea din școala elementară. Aci este cauza de clasa cultă este în mare parte necredincioasă. Se adapă de cunoștințele profane, a uitat catechizmul, sau nici n'a ajuns la învățarea lui, propunându-se numai cursurile elementare.

Că cultul divin al bisericii noastre ar fi numai o formă moartă fără cuvântul viu al scrip-turei, încă nu stă întocmai. Căci deși lipsește cuvântul viu (predica), cultul divin încă e întocmit astfel, ca evlaviosul creștin mai mângăiat merge la casa sa, decât necredinciosul »cult« după o predică cât de bună.

Nu eliminarea catechizmului din școală, ci propunerea lui și de pe amvon, este necesară pentru creșterea și dezvoltarea religioasă morală, căci lăsarea scripturii pe mâna poporului îi aduce înveninări, spicuiind după principiile religioase le caută și află mai iute pe cele cari le întrebun-țează contra instituțiunii bisericii sale.

Poporul să cunoască bine catechizmul, să li-se dea o bibliotecă școlară în mână cu părți alese, iar elevul să se ocupe mai puțin cu Testamentul vechiu, mai mult cu Testamentul nou. Istoria bisericeii naționale, apoi să aibă timp destul spre a

penetra în principiile dezvoltate în catechizm, și iată ne am crescut generațiune, care nu caută după secte, nu e în contra organizării bisericeii creștine. Spre a ajunge la aceasta trebuie să fim și noi la culmea chemării noastre de sus până jos.

Preotul-catechet.

Din România.

D. Vintilă Brătianu, primarul capitalei, și-a prelungit concediul până la 28 August, spre a vizita mai multe orașe din Germania, ca Berlinul, Dresda, Posen și München, și a studia mai de aproape chestiunile de edilitate a acestor orașe.

Serbarea dela »Azilul Elena Doamna«. În fiecare an un număr de învățătoare dela țară au fost chemate în capitală la azilul Elena Doamna pentru a face cursuri de țesătorie, de gospodărie casnică și muzică vocală.

Ieri s'au închis cursurile anuale, cari au început la 9 Iulie.

Inchiderea cursurilor s'a făcut cu o deosebită solemnitate și au asistat dd. Spiru Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii publice, Ștefan Sihleanu, inspector general al învățământului secundar. G. Adamescu, inspectorul general al învățământului primar, Virgil Arion, etc.

Solemnitatea a fost deschisă cu intonarea imnului regal de către corul învățătoarelor, condus de d. Tărășescu, inspectorul muzicii vocale, după care au urmat mai multe coruri.

În urmă învățătoarea d-na Janetta Ursoi, învățătoare din com. Braniștea-Covurlui, a rostit o cuvântare arătând importanța cursurilor de vacanță pentru învățători.

D-na a mulțumit pentru munca depusă maestrilor și maestrelor cari au predat diferite cursuri.

A răspuns d. Haret, care a arătat marele rol pe care-l au învățătorii în educația poporului și a îndemnat pe învățătoare să lucreze cu vrednicie pe spinoasa cale ce și-au ales.

D. ministru și cei prezenți au vizitat expoziția obiectelor de țesătorie și broderii naționale, lucrate de către învățătoare în timpul cursurilor de vacanță.

Expoziția cuprinde 4 părți: broderia națională care s'a executat sub conducerea maestrelor d-na Botea și d-șoara Zoe Andreescu.

Țesătura de pânză sub conducerea maestrei Pompilia Scorțescu; secția de sericultură sub conducerea d-nei Popovici; Gospodăria casnică a fost predată de d-șoara Margareta Buruiană,

maestră de bucătărie și secretara școlii externe de menaj din capitală.

Solemnitatea s'a terminat la orele 12 și jumătate după ce s'a servit invitațiilor un dejun, ale cărui mâncări erau preparate chiar de învățătoare sub conducerea d-șoarei Buruiană.

Masa s'a sfârșit la orele 3 și jumătate, după care d. ministru Haret, a distribuit învățătoarelor diplomele pentru absolvirea cursurilor.

Adunarea generală a despărțământului Năsăud.

În 15 I. c. și a ținut despărțământul Năsăud al »Asociațiunii« adunarea generală din acest an în frunțașă comună Ilva mare.

Deja pe la orele 10 a. m. un public foarte numeros, în majoritate țărani îmbrăcați în haine de sărbătoare, în frunte cu inimosul și neobositul preot dl Ieronim Slăvoacă, aștepta cu nerăbdare sosirea trenului special, care avea să aducă pe membrii comitetului despărțământului dela Năsăud, precum și pe alți oaspeți din împrejurime. Precis la 11 ore trenul intră în gară. Tăraful de lăntări intonă »Deșteaptă-te Române«, iar publicul izbucnește în furtunoase și nesfârșite strigăte de »trăiască!«.

La orele 11/2 adunarea se deschide în biserica gr. cat. prin cuvântarea președintelui despărțământului, dlui vicar Ciril Deac.

Din punctele ședinței e vrednică de relevat confeința d-lui A Sasu: »Urmările alcoolismului«, ținută într'un stil viguros și curat, pe înțelesul poporului, care a fost mult aplaudată. O cuvântare de o rară putere sugestivă a rostit d. profesor Păcurariu, secretarul despărțământului. Cu o vervă admirabilă a ilustrat și biciuit indiferentismul și nepăsarea ce o purtăm în de-obște față de cea mai măreață instituțiune culturală a noastră: Asociațiunea. Minunatul d-sale discurs, ascultat cu cea mai încordată atenție, a stănit un adevărat vifor de aprobări și aplauze. Subt impresia acestei cuvântări s'a înființat o bibliotecă populară, pentru care scop s'a colectat frumoasă sumă de 50 coroane. Din taxele noilor membrii înscriși cu acest prilej s'au încasat 385 coroane.

Un banchet de 80 tacâmuri a sfârșit actul adunării, în decursul căruia d. profesor Pietosu a rostit un binesimțit toast în sănătatea președintelui Asociațiunii, d-lui Iosif Sterca Șuluțiu, care, la propunerea d-lui Păcurariu, a fost salutat prin o telegramă de aderență.

După banchet oaspeții au vizitat frumoasa ex-

Poi adăogă:

— Când?... Spune mi, când?...

— Mai nainte ce luna să se fi ascuns după palmierii aceia, zise doctorul, cu un glas ce d'abea se înțelegea.

— Și... și Ramses o să trăiască încă mult?

— Nu știu! Poate că în clipa aceasta, îți aduc inelul său.

Atunci intrară miniștrii, aducând poruncile scrise.

— Ministre, zise Horus apucând de mână pe primul ministru, dacă eu aș muri, tu vei executa poruncile mele?

— Să trăiești, cât a trăit bunicul tău! răspunse ministrul. Dar dacă ar trebui ca tu să te înfățișezi îndată după iel, înaintea tribunalului lui Osiris, poruncile tale vor fi ținute toate, numai că hârtiile acestea să le fi atins cu inelul cel sfânt al Faraonilor.

— Inelul! făcu Horus, unde este inelul?

— Un curtean mi-a spus că Ramses își dă sufletul.

— Am poruncit vicarului meu, zise Marele Pontifice, să-i scoată inelul, îndată ce inima îi va înceta să bată.

— Mulțumesc, zise Horus. Imi pare rău că mor, dar am o mângăiere: binecuvântările, pacea, fericirea poporului meu, vor rămâne după moartea mea, iar Beronice va fi liberă... Cât mai am de trăit; întrebă apoi pe doctor.

— Moartea nu este departe de tine decât la o mie de pași soldățești, răspunse doctorul întrista'.

— Nu auziți nimic? Nu vine nimeni? șopti Horus.

— Nimic. Nimeni.

Luna se apropie încet de palmiceri, și atingea primele foi ale unui arbore. În sală, era o tăcere așa de mare, că se auzea cum cădea nisipul în ceasornicile de nisip.

— Cât este de departe?, întrebă principele.

— Este la opt sute de pași, zise doctorul. Nu știu dacă o să ai timp să atingi cu inelul toate hârtiile chiar dacă ți-l'ar aduce numai decât.

— Dați-mi hârtiile, zise Horus trăgând cu urechea spre camera lui Ramses. Iar tu, Pontefice, spune mi cât îmi mai rămâne de trăit, ca să pot să mi spui dorințele din urmă.

— Timp de a face șase sute de pași!

Hârtia prin care se porunca micșorarea dărilor și munca robilor, căzu din mâinile lui Horus.

— Cinci sute de pași!...

Hârtia prin care se proclama pecea cu Etiopia alunecă după genunchii principelui în agonie.

— Patru sute de pași... zise doctorul.

Horus se gândi o clipă, apoi aruncă jos hârtia prin care se porunca ca corpul mamei sale Zefora să fie mutat în mormântul Faraonilor.

— Trei sute!...

Hârtia cu care se chema Getrone din surghiun căzu lângă celelalte.

— Două sute!

Buzele lui Horus albiră: aruncă jos hârtia prin care se poruncia să nu se mai taie limba prinșilor din război și nu opri decât hârtia cu porunca de liberare a dragei lui Beronice.

— O sută de pași!...

De odată, în mijlocul tăcerii de moarte se auzi un sgomot de sandali și Vicarul năvăli în sală. Horus îi întinse mâna.

— Minune! strigă Vicarul. Puternicul Ramses s'a însănătoșit. S'a sculat din pat plin de putere și în zori, o să se ducă la vânătoare de lei... Ca un semn de bucurie din partea ta, Horus, te rog să l'însoțești.

Horus aruncă o privire pe jumătate stinsă pe celalalt mal al Nilului, unde o lumină lucea în celula dragei lui Beronice, și două lacrimi, două lacrimi mari de sânge, îi ieșiră din ochi și alunecară aprinse pe obraji.

— Nu-mi răspunzi? — întrebă cu mirare trimesul lui Ramses.

— Nu vezi că a murit? — șopti cel mai învățat doctor din Karnak.

Și iată cum toate nădejdele omului sunt ca un vis, față de hotărârile ce nemuritorul a lual colo sus, în ceruri.

Trad. de P. Robesco.

pozițiune de industrie casnică aranjată cu mult zel de dsoara Letiția Slăvoacă. Din ofertele benevole s'au adunat aici 30 coroane, din care bani se vor răscumpăra cele mai frumoase lucruri expuse pentru muzeul nostru național din Sibiu. Tot dsoara Letiția Slăvoacă, care este o pictoră amatoare distinsă, a avut amabilitatea să puie la dispoziția comitetului aranjator un frumos tablou al d-sale, care s'a sortit în folosul bibliotecii Asociațiunii, câștigându-se astfel suma de 38 coroane.

Seara a avut loc, în sala otelului Comunal o serată reușită, din a cărei programă voiu releva: aria populară »Bagă Doamne luna'n nor«, cântată cu acompaniament de lăutari de țaranul Ambrozio Galeș și care a fost viu aplaudată, precum și »Doina Ciobanului« executată pe flaută de d. Tiliu Slăvoacă, deasemenea bine primită.

După serată, firește, dans până în dalba ziuă. Intre dsoarele prezenie am observat pe dsoarele Letiția Slăvoacă, Beti Precup, Zo Pletosu, Otilia Manu, Sabina Slăvoacă, Virginia Ball, Virginia și Mărioara Grivase, Otilia Bulbuș, Mărioara Buzilă, Elisabeta Bodo etc.

Reușita serbărilor este în primul rând meritul părintelui Ieronim Slăvoacă, care n'a cruțat nici obsoală, nici jertfe materiale în interesul succesului.

Congresul medical

în preajma unui iminent fiasco.

Cu cât se apropie terminul de întrunire al congresului medical internațional, fanfaronada triumfătoare a ziarelor semite din Budapesta se potolește în mod surprinzător și glasuri foarte semnificative încep să se audă pe alocurea. Elanul ditirambic, ce cuprinsese pe compatrioții noștri, amăgiți de perspectiva strălucită ce singuri și-o zugrăveau, a conținut pe neașteptate și unele ziare, stăpânite pe încetul de fiascul ce se apropie neîndurat, cu gestul penibilei îngrijorări aruncă masca sinamăgirii, ca să izbucnească în lamentații și învinuiri la adresa comitetului organizator al congresului. Căci ce se întâmplă anume?

Biletele de participare, refuzate de membrii congresului, se înapoiază zilnic cu sutele comitetului organizator și din moment în moment situația devine tot mai disperată. Până când înainte, organizatorii se laudau cu o afluență enormă alor aproape 8000 de medici străini, din toate colțurile lumii, azi ei constată cu amărăciune, că locuințele închiriate la particulari vor rămâne goale și că oaspeții vor putea fi încvartirați ușor și la hoteluri, deoarece în totul numărul oaspeților anunțați nu trece nici peste două mii, socotiți fiind aici și cei 1136 de medici din Ungaria.

Un fiasco fără păreche, pe cât de rușinos, pe atât de meritat, amenință deci congresul medical. N'au ajutat nimic apelurile în străinătate, n'au folosit absolut nici jonicile mijloace, prin cari s'a tentat la demnitatea unor bărbați de știință la nivelul cel mai înalt al culturii. Nici ministrul Darányi, cu buteliile de vin de Tokay, făgăduite oaspeților, nici Apponyi cu albumul său cuprinzând apoteoza mincinoasă a așezămintelor culturale din Ungaria și nici perspectiva meselor luculice n'a putut să întunece vederea clară a medicilor din străinătate, ci cel mult un sentiment de nobil dispreț au

putut să-i cuprindă în fața strădaniei desnădăjduite a comitetului, care nu s'a sfiit să recurgă la asemenea mijloace.

Artificiile congresului vor rămâne un spectacol interesant numai pentru oaspeții veniți din enorme depărtări, cari nu sunt în situația de a cunoaște nivelul spiritual al compatrioților noștri.

Nu jubilăm, căci noi n'am țintit zădărnirea congresului: medicii români n'au făcut altceva, decât și-au justificat abținerea. Dar că glasul adevărului a fost de data asta auzit și recunoscut în cercuri foarte întinse, nu mai rămâne nici o îndoială.

Se vor dumeri oare și fi vor destul de cuminți să înțeleagă compatrioții noștri care este învățătura ce trebuie să scoată din experiențele amare ce fac cu congresul. Nu. Nu, căci ei sufăr, fără nădejde de a se vindeca vre-odată, de defectul organic de a percepe toate fenomenele vieții prin prizma orgoliului lor de rasă. O educație fatală, le-a imprimat un anumit fel de a vedea lucrurile, falsificându-le întreagă mentalitatea. Premisele raționamentelor lor sunt toate false, false trebuie să fie și convingerile lor.

Nu, — n'au înțeles nimic compatrioții noștri din toate acestea, căci iată ei produc o nouă dovadă a mentalității lor șubrede, hrănite cu cele mai perverse minciuni. Faimoasa societate de ungurizare *Országos Magyar Szövetség*, a aflat de bine adecă să alcătuiască un răspuns, pe care-l dăm în traducere mai la vale și prin care nobila societate voiește să combată memoriul medicilor români. Sunt atât de ridicole mijloacele de combatere ale acestui răspuns, încât ele se sfarmă singure, neputincioase în fața ori cărei minți logice. Contrar scopului urmărit, el va avea darul de a advertiza și mai eficace pe cei ce încă nu renunțaseră să vie la congres.

Dupăce, în pasagiul introductiv al acestui răspuns se falsifică cazul d-nei Vlad, se arată motivele caraghioase ale opreliștei date în chestiunea congresului studentesc dela Iași și se produce ca dovadă ireductibilă despre libertățile nemărgenite din Ungaria, împrejurarea că noi românii avem *cinci școale normale*, iată cum continuă ingeniosul răspuns:

Cea mai îndrăzneală întorsătură a memoriului, e partea care susține că ministrul ungar de instrucție publică, forțază forurile bisericești ca copiii români să li-se propună chiar și religiuinea în ungurește.

Adevărul e însă următorul: În școlile de stat limba de propunere e cea ungurească, prin urmare nici propunerea religiuinei nu poate face excepție. Preoții bisericilor unite și neunite, sub pretext că limba rituală ai bisericeii e cea românească, silesc și pe băeți uniți și neuniți, a căror limbă maternă e cea ungurească, să învețe religiuinea românește.

Intocmai cum ar pretinde preoțimea rom. cat. ca în diferitele școli confesionale să se propună religiuinea în limba latină, fiind aceasta limba rituală a bisericeii romano-catolice. Forțarea propuneri religiuinei în românește însă n'are scop confesional, ci politic: românzarea elevilor uniți și neuniți. E în interesul statului ca să nu permită nici o agresiune contra spiritului unguresc în școlile sale, sub pretextul limbei religiuinei s'au a ritului.

Chiar când ar avea drept autorii memoriului referitor la faptele relatate întrinsul — totuși tre-

bue o deosebită îndrăzneală, ca tu ca cetățean al unui stat în care 100.000 ciangăi și vre-o 400000 bulgari, locuitori din vechi vremuri, nu au o singură școală confesională, să poți aduce astfel de acuze unei națiuni străine. Un stat al cărui guvern a silit pe episcopul bisericeii rom. catolice să oprească pe preoții ciangăilor romano-catolici, nu numai de a predica credincioșilor, ci chiar de a primi mărturisirea în ungurește, exceptând cazul când un bolnav de moarte o cere aceasta direct. Cetățenii unui stat în care trăesc mai multe sute de mii de evrei, cari suportă toate sarcinile și îndatoririle de cetățeni, dar sunt lipsiți și de cele mai mici drepturi ce le au cetățenii lor.

Guvernul unguresc nu oprimă nici un popor, nici o națiune. Probă despre aceasta faptul că în Ungaria naționalitățile — și în prima linie românii — stau pe o astfel de treaptă culturală și economică, ca nimeni dintre cei înrudiți cu ei, chiar într'un stat independent. Cultura și starea economică a poporului român din Ungaria e un ideal inaccesibil, chiar în ochii politicianilor români, cari se svârcolesc pentru ridicarea nivelului cultural și economic al țărâniei din România. Cum ar fi deci posibil acest lucru, dacă națiunea și guvernul unguresc prin dispoziții oprimatorice ar zădărnici înaintarea culturală și economică a românilor din Ungaria?

De fapt naționalitățile din Ungaria — și în prima linie românii — n'au nici ideie despre aceia opresiune ce o descriu instigatorii politici și pe care memoriul medicilor — cari dau crezământ scorniturilor acestora — o descriu în culori așa de atrăgătoare. Tot acesta e motivul și că în parlamentul țării sunt numai 14 deputați naționali, căci cetățenii alegători români se prezintă la urmă, la fel cu celelalte popoare din țară, dar mai bucușii dau votul acelor membrii din parlament, cari fac parte din alt partid politic — fără considerație de e român sau ungar și între aceștia sunt mulți bărbați politici bine apreciați.

Nu opresiunea maghiară e cauza că în parlament sunt numai atâți deputați naționali, ci faptul că românii, în mare parte mulțumiți, nu află politica și agresiunile lor îndreptățite. Aceasta silește apoi pe conducătorii partidului național la agitațiile neînfrânate ce fac în presă și de cele mai multe ori se ciocnesc cu autoritățile statului.

Prin această agitație politică neînfrânată voesc să și câștige masele poporului român, căci numai sprijinit de acesta vor putea câștiga marea putere ascunsă în alipirea lui; vor putea purta campania contra națiunii și statului unguresc, care campanie are ca scop final — dupăcum cred ei — discompunerea totală a statului maghiar, național.

Cine va privi această luptă cu ochiul omului de știință, va putea ușor distinge că Ungariei i-s'a rezervat nu rolul ofensiv, ci defenziv. În lupta aceasta nu e vorba de opresiunea naționalităților, ci de apărarea statului ungar contra celor mai neomenoase și nedrepte atacuri. E deci chestie de datorie, pe care dacă nu am lua o asupra ne, am fi vrednici de toată critica dv. și a conaționaliilor d-voastră.

Situația în Spania.

Regele Alfonz petrece zilele calde ale verei sub umbra moleșitoare a ciprilor din Sansebastian — departe de sgomotul și svârcolirea neamului său — ce geme sub greul apăsărilor puternicilor zilei — regele petrece. Și uitat de grijile mărunte și amarul vieții, regele a uitat până și poporul său ce și trage azi greul îndrăznelii din ultima răscoală. La Madrid factorii și instigatorii răscoalei sunt prinși cu grămada și dași tribunalelor statării, cluburile și școlile naționale sunt închise, și retras departe, să n'audă durerile neamului său regele petrece tărându-și viața în plăcută trândăvie. Regele e departe, până la el nu poate pătrunde sgomotul de afară nici țipetele

Iți cade părul??? N'ai decât să folosești **spiritul pentru păr**, „**Petrol**“ a lui **Kulka** care e cel mai sigur mijloc în contra căderii părului și a mătrefei. — După o folosință de 2—3 zile vom obține rezultate sigure. Prețul unei sticle cu o esplicare în limba română 2 cor.

Pistruii, petele galbene, sgrăbunțele și ori-ce necurățanle a feței se depărtează și curățește mai bine **Crema de lapte de crin** a lui **Kulka**. Prețul unei tegle 1 cor. **Săpun de crin** 1 cor. **Pudră de crin** în toate colorile 120 cor. Preparate cosmetice de prima calitate. Expediare zilnic cu poșta. — Se pot căpăta dela farmacia la „**Vulturul negru**“ a lui **Kulka Emil** din Timișoara-Cetate Nr. telef. 645.

celor rămași pe drumuri, acolo va sta străin de durerile poporului său, care s'a alipit de el cu încredere ca pe urmă să-i rămână amintirea unui rege fără vlagă și fără voință, care jertfește fără remușcare floarea tânără și bunul neamului, împins de alții și orbit de patima unei mâni de plutocrați a căror interese erau periclitare, cu cari însă poporul nu are nimic de-a face. Ademenit de vorbele lingușitoare ale corțeșilor tu ai uitat rege, că ești dator cu recunoștință poporului tău, pentru toată alipirea și dragostea ce ți poartă. Și când vei călca peste mormintele fumegânde și orașele în ruină ale țării tale, îți vei aduce aminte că poate fără să fi vrut ți-ai împins poporul la un războiu pe care el nu l-a dorit și nici acum nu-l vrea.

† Dr. I. T. Mera.

O telegramă sosită în Arad, ne aduce vestea de necrezut că medicul din Carlsbad Dr. I. T. Mera, prietenul nostru valoros și iubit, scriitorul distins a încetat din viață în Viena.

Stăm uluiți subț impresia acestei vești. Știrea scurtă și laconică nu ne explică cu nimic tragicul ce a trebuit să se întâmple. Doctorul Mera era un bărbat în floarea vârstei, viguros, puternic, nimeni la noi nu-l știa suferind. Ce a putut să pricinuiască acest dureros și atât de timpuriu sfârșit?

Am cerut informații cu telefonul din Siria, locul natal al doctorului Mera, unde trăiește mama și sora lui, ni s'a spus însă că ele sunt mai de mult călătorite la dânsul în Carlsbad. Ziarele cari ni-au sosit după amiază din București publică o telegramă din Carlsbad de următorul cuprins: Medicul român I. T. Mera a părăsit localitatea și nu se știe unde a plecat.

Telegrama din Arad, ne spune, unde a plecat... In ce împrejurări însă, și cum, deocamdată nu se știe.

Oricum însă, moartea lui înseamnă o mare pierdere. Se stinge în puterea virstei un om în toate privințele distins. Medic escelent cunoscut de multă lume românească de pretutindeni, care umblă prin Carlsbad, doctorul Mera este și un scriitor de valoare mult apreciat și gustat. Volumul său »In lumea basmelor« i-a câștigat un loc de onoare în literatura românească.

Mai nainte colabora mai des și la »Tribuna«. Era serbătoare pentru foiletonul nostru când apărea scrisul lui.

Reprezentant al acestor părți de locuri noi jelim într'însul și pe prietenul cald și devotat ce ni-a fost totdeauna.

Stăm neconsolați și stropim cu lacrimi de adâncă durere mormântul neuitatului nostru prieten.

Spovedaniile unui om de azi.

Sfârșit de vară..

Incepe toamna, o simțiți? Căldura stăruie, dar frunzele încep să oboască și se desprind cum adie vântul. Și vântul adună câmpie de nori negri.

La miezul nopții, se împrăstie fiori, iar cerul e mai melancolic decât în nopțile de vară. În grădini se ridică mirosul trist al foilor uscate, motolite, putrezite. Se înalță jalnic ramurile despoiate și tremură 'n văzduh! Pe nesimțite, vin zilele de melancolie. Ți-se lasă în suflet o tristeță nesfârșită, o tristeță dulce care te înfășoară, te mîngăie. E așa de potrivită toamna cu unele suflete. Reverii vagi, te țin ceasuri îndelungate. Visezi cu tîmplele în palme, privești departe, în zare și-ai vrea să plîngi. Vorbe de demult, amintiri uitate, vin iarăși să umple de ecouri bolțile întunecate ale sufletului. Ai vrea să plîngi, — și nu știi pentru ce.

Un asfințit de toamnă îți răscolește 'n inimă atîtea patimi așipite, atîtea doruri înăbușite!...

... O, da melancolia toamnei
Cu foi uscate pe cărări,
Cu vînt care șoptește jalnic
In pacea tristei înserări.

Șiragul stolurilor negre
Ce fug pe cerul înorat
Un cîntec lung... o frunză moartă...
Un glas de buciurn depărtat.

Revars' atîta nostalgie
In sufletul de visător
Că simți renviind chiar umbra
Din amintirea unui dor!...

Tot ce-ai visat odinioară, tot ce-ai închis în tine, înviază acum și plînge în surdina.

Ți-se face dor de lucruri lîngă cari ai trecut odinioară fără să-ți întorci privirea, de lucruri zărite, ascunse într'un colț al sufletului. Un petec de cer senin dintr'o dimineață de primăvară ți-se răsfrînge dintr'odată în amintire, ca'ntr'un lac. Subt el, trec rîndurile încrucișîndu-se, căzînd, înălțîndu-se în slavă. Și dintr'odată, cîmpia verde... un colț de pădure... o colină rezemată de albastru... un noruleț alb, care alunecă departe și se pierde cine știe unde...

Indigenii din trecut, călătoresc în minte. Te chinuiesc primăveri netrăite, pierdute așa... Ah, primăverile cari n'or să se mai întoarcă, frumoasele primăveri pierdute!... Cum s'au strecurat de sfios, ducînd cu ele atîtea visuri, atîtea flori de liliac și atîtea murmure de riulet!...

...Afară, s'așterne lumina plumburie a amurgului. Frunze arse coboacă de pe crengi și se duc să moară subt un alt pom. Au înmugurit pe o creangă; acolo a simțit cele dintii sărutări ale soarelui și cele dintii mîngăieri ale vîntului de primăvară. Incet-încet, a crescut acolo. A stat de vorbă cu pasările, s'a legănat în vînt și s'a jucat cu razele. O vară întreagă a stat legată de creanga ei. Acum, cînd și-a trecut tinerețea, se desparte de căminul ei și se duce să moară aiurea. Cîteva filfăiri mărunt... și s'a pierdut în noianul frunzelor străine, sub un pom străin. Și pămîntul nu te deosebește. Le primește pe toate, ocrotitor, ca o mamă și le înghite apoi, fără să le întrebe de unde vin, fără să se gîndească la creanga săracă, tremurătoare în vînt, din sinul căreia s'a desprins înstrăinată o frunză...

...Din mormîntul lor, el împarte mirosul toamnăte, plin de melancolie, mirosul frunzelor uscate, putrezite...
Neg.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 24 August n 1909.

— **Alarma în jurul manifestului nostru către presa franceză.** Ziarele din Budapesta, venindu-le la cunoștință abia în ultimul moment al apariției lor lansarea manifestului presei românești, anunță că vor reveni asupra lui în numărul de mâine. Ele adaugă deocamdată numai atîta, că manifestul a fost semnat de toate ziarele românești din Ungaria, cu excepția ziarelor *Ungaria*, *Severinul* și *Lumina*, precum și a celor două organe ale bisericilor românești: *Telegraful Român* și *Unirea*.

Manifestul însă a avut darul să sperie cu atît mai mult pe fițiucele din localitate, cari primiseră încă aseară numărul nostru de ieri. Reptilele »Függetlenség« și »Arad és Vidéke«, șuieră și țipă după procuror, și asudă clăbuci de venin în truda lor desperată de a alarma publicul unguresc. Până și, până acum cumpănitul »Aradi Közlöny«, a ajuns pe semne, în lipsa șefredactorului, să se procopsească de cumînțenia cutărui găgăuță. Cât pentru perciunații dela A. és V. și F. ce putea să și facă în fața unui atît de »grozav piricol«?

— **Absolvenții români ai academiilor militare.** In ziua aniversării nașterii M. Sale împăratului, au fost avansați în armată, următorii absolvenți români ai academiilor militare din monarhie: Sublocotenenți în armata comună: *Ioan Văleanu*, (reg. de inf. 43, Caransebeș), *Sabin Savu*, (reg. de infanterie 37, Oradea mare), cadeți (Fähn-

rich): *Dumitru Popovici*, (reg. de inf. 50, Brașov), *Valeriu Dănilă*, (reg. de inf. 51, Viena), *Emilian Piso*, (reg. de inf. 62, Cluj), *Victor Precup*, (reg. de inf. 32, Budapesta), *Nicolae Căndea*, (reg. de inf. 62, Cluj), *Ioan Verindeanu*, (reg. de inf. 83, Arad), *Gheorghe Bunea*, (reg. de inf. 50, Brașov), *Ciril Randula*, (reg. de inf. 41, Cernăuți) și *Dumitru Călțun*, (reg. de inf. 64 Orăștie).

— **Faptă barbară.** Din Gelsenkirchen vine știrea despre fapta barbară a doi felinargii cari cu o pompă de aier într'atîta au înfoiat pe un băiat de 14 ani, pînă cînd acesta a plesnit în strictul înțeles al cuvîntului.

— **Cu balonul peste ecvator.** O expediție singură în felul său va fi călătoria topofotografică a milionarului american și proprietar a două reviste hebdomadale, *M. D. Boyce*, din Chicago. Ziaristul american va întreprinde călătoria într'un uriaș balon provăzut cu reflectori electrici uriași, și însoțit de 6 prieteni — între cari și cunoscutul fotograf *Lawrence*, în fruntea a 400 de hamalii negrii. Ținta călătoriei va fi Uganda, unde vor întreprinde vânători de lei și alte sălbătăcii. Pentru cheltuielile expediției s'au dat peste 400.000 coroane; nu mai puțin decît 3 baloane, 23 aparate fotografice de mare preț, un cinematograf complet provăzut cu un fitin de 6500 m. lungime, 600 de plăci și deosebite fitme, pe urmă un întreg arsenal de chimicalii va fi transportat în centrul Africii.

Mr Boyce voiește să susțină ordinea între hamalii săi și indigeni prin precili de cinematograf iar pentru distacție după munca grea de peste zi, a luat cu sine 12 gramofone, cari vor produce arii de *Tatrazini* și *Carusso*. In deosebi este interesant felul de a fotografia animalele sălbatice în decursul nopții, în liber: Pentru ademenirea fiarelor se va presăra pe un teren anumit carne terenul va fi încunjurat de șase aparate fotografice și va fi provăzut cu un uykrofon, care va sta în legătură cu excursioniștii ce stau la o depărtare de 2 mile de teren. Cu ajutorul Uykrofonului pot auzi răgnetele fiarelor apăsând pe un buton electric uriașele reflectoare vor resfrînge lumina la care aparatele fotografice, vor funcționa automatic.

— **Greva în Suedia.** In Stoeholm au început deja lucru vre-o 10.000 de greviști neorganizați. Comitetul greviștilor din Hahnstadt însă a hotărît continuarea grevei și pentru spriginirea mișcărilor muncitorimii au adunat din mână în mână o sumă de aproape jumătate milion, care se va folosi ca fond de ajutorare pentru mișcările greviștilor. Guvernul pentru a preveni ori ce turburări ce ar putea izbucni între muncitorime și patroni, a interpelat pe cești din urmă ce măsuri vor lua în cazul unei noi erupții a grevei.

— **Cearță cu sfârșit fără noroc.** Țăranul Gheorghe Uzum își măritase fata după Ion Lupu din Colnic. Intre socru și ginere însă certele nu mai aveau sfîrșit. Zilele trecute luându-se de nou la harță socrul s'a infuriat și punând mîna pe topor a dat năvăla asupra gineri-său. Acesta văzându-și primejduită viața a luat coasa și a izbit cu atîta putere în socrul său, că pe loc la tălat în două. Ucigașul a fost dat pe mîna stăpînirii.

— **Groaznice călduri în America.** In statele Unite căldura e tot teribilă și în Oklahoma a trecut de 40 de grade. In Kansas City au murit opt persoane din cauza căldurii; sunt apoi sute de persoane, cari s'au îmbolnăvit din cauza căldurii. Sute de animale mor pe câmp din cauza lipsei de apă, căci toate isvoarele au secăt.

— **Arderea unui oraș din Mexic.** Un puternic incendiu a devastat noaptea trecută orașul Monterey. Toată partea de mijloc a orașului este cuprinsă de flăcări cari au cuprins și biurourile telegrafice tăind astfel comunicațiunea.

— **Toaleta statuilor.** La anumite date, fixe, măturătorii și alți curățitori ai Parisului fac cite o vizită statuilor și monumentelor din Paris. Inarmați cu mătură, perii și bureți, ei se duc dela cîmpiile Elizee la parcul Monceau, dela Tuilleries la Luxemburg, ca să facă toaleta lui Voltaire, Musset, Chopin, Guy de Maupassant, Gambetta, Shakespeare etc.

Statuile sunt atinse adeseori de o boală de piele care nu le prea mărește valoarea estestică. Ele suferă

de un fel de «dermatită», unită cu reumatism, din pricina vîntului și mai ales a umezelei.

În același timp, necurătenii de tot felul vin să pîngărească imaginile nemuritorilor; păianjenii și muștele își fac culcușul în urechile și pe obrazul lor. Această afecțiune progresează odată cu vîrsta și la un anumit timp, nimfa cea mai grațioasă pare o bucătăreasă care nu ia baie cu anii.

Ca să facă toaleta statuilor, curățările municipale stropesc cu apă și le freacă energic cu perii. Aceasta însă nu e de ajuns. Specialiștii recomandă spălare cu silicat de potasă, care ar avea darul să prelungească viața statuilor cu câteva secole cel puțin.

«O, tu Schiller din Sibiu, dacă ai fi la Paris, fii sigur că ai fi curățat mai des; fii sigur că parizienii și-ar alege un loc mai frumos, în mijlocul florilor și n'ar mai fi nevoiți să întorci nasul cu desgușt, cum îl întorci acum!»

— **Concursul de aviațiune.** După succesele ce a avut teoria zborului cu apăsate mai grele ca aerul, în Franța s'a aranjat un mare concurs pentru aviatori. Concursul s'a început deja ieri în Reims, unde a avut loc un adevărat pelerinaj, din toate părțile lumii culte. Experiențele de aviațiune au fost împiedicate de vijelie și de ploaie. Abia azi dimineață au avut loc câteva zboruri pentru eliminarea în vederea cupei Gordon Bennett. Ploaia a încetat la prînz însă vîntul și-a îndoit puterea trîntind la pămînt, fără accident de altfel, număroase aeroplane. Totuși Lefebvre pe un aeroplan Wright a străbătut douăzeci de kilometri în 24 de minute la o înălțime de 20—30 metri. Afluința privitorilor crește. Lefebvre și Blériot sunt clasați în eliminările franceze pentru cupa Gordon Bennett. Latham neputînd să treacă primul pilon nu a fost clasat. Lefebvre a efectuat înconjurul turnului pe o lungime de 8 kilometri în 8 minute și 58 de secunde! (A. R.)

Economie.

Ceva la organizarea noastră economică financiară.

IV.

Creșterea unei păture de funcționari.

Poate se va întreba cineva, bine, dar la ce bănci să știi trimite pe cutare și cutare funcționar, ca să facă studii pe vremea 3—4 luni?... Nimic mai ușor decît aceasta. — Fiecare dintre institutele noastre stă în legătură cu institute de prin centre mai mari, — n'are decît să facă o întrebare politicoasă, că fi-ar aplicat a primi pe unul dintre funcționarii săi pe un restimp de o lună două sau trei, în scop de a face studii mai amănunțite referitor la organizația modernă de bancă din toate punctele de vedere — S'au chiar «Solidaritatea» ar putea face întrebările acestea în numele membrilor ei, sondând astfel prin diferitele centre mai mari, cari institute ar fi aplicate a primi funcționari în scopul amintit. — Primind răspuns favorabil, sosirea funcționarului ar fi avizată anticipativ, trimițîndu-se eventual și fotografia, iar el personal ar fi înzestrat cu o epistolă de recomandare, rugându-se a fi trecut după posibilitate prin toate secțiile, considerat fiind ca funcționar voluntar.

Numai avînd deja o pleiadă de astfel de tineri cari au fost în câteva rînduri prin diferite centre și pela diferite bănci, cari ne cunosc relațiunile noastre primitive și au ajuns a da față și cu organizațiunea modernă de bancă etc., cari pot face deci paralelă între noi și alții, chibzuind și alegînd ce e potrivit pentru noi, numai atunci cred, că ar fi sosit timpul pentru a face și al treilea pas, anume a purcede la aranjarea cursurilor de vară, propuse dela începutul veacului curent.

Sunt pentru trimiterea tinerilor funcționari în străinătate primo loco și pentru aranjarea cursurilor de vară numai la urmă, din mai multe puncte de vedere.

E greu a-mi putea exprima și tîlmăci pe înțelesul tuturor, toate punctele de vedere scurte și precis, de-aceea sunt necesitate a apela la destoinicia cetitorilor de-a mai ceti și printre șire, a-și împinteni nițel și fantazia proprie. Inșuși Goethe se plînge, că: «...das Beste unserer Überzeugung nicht in Worte zu fassen ist». Iar la alt loc zice, că: «Durch Worte sprechen wir weder die Gegenstände noch uns völlig aus», și «das Wort bemühen — sich nur umsonst, Gestalten schöpferisch aufzubauen». — În fine în cântarea a X din «Dichtung und Wahrheit» se exprimă că: «Schreiben ist ein Missbrauch der Sprache, stille für sich lesen ein trauriges Surrogat, der

Rede: *Der Marsch wirkt alles, was er vermag auf den Menschen, durch seine Persönlichkeit.*

Să ne oprim puțin la cuvintele, respective la propoziția ultimă și să medităm.

Inchipuiți-vă D.V. și faceți o paralelă între următoarele două cazuri. Ce influință va avea un curs de vară propus în împrejurările actuale și ce roade va aduce, dat fiind, că vor participa la el tot astfel de funcționari, cari ani de zile, nu că n'ar fi avut ocazie, dar n'a fost «modru» ca să iasă din cuibul în care i-a bătut valurile sorții?... Ce influință personală reciprocă vor putea avea acei funcționari, a căror cunoștințe în urma relațiilor vitrege de până acum se mișcă între limite foarte, dar foarte înguste?... Dincontră ce influință personală vor putea avea acei funcționari asupra colegilor lor, cari în câțiva ani consecutivi au putut fi cel puțin tot caie 2—3 luni în străinătate?...

Nu încerc a exprima în cifre rezultatul, respective raportul acesta, — deși la noi se zice cu predilecție popește, că cifrele vorbesc, — ci în cont de cuvintele lui Goethe, care s'a exprimat în 27 Martie 1814, că: *Die Zahlen sind, wie unsere armen Worte, nur ersuche, die Erscheinungen zu fassen und auszudrücken, ewig unzureichende Annäherungen.*

Nu se poate însă dubita, că rodul unui curs de vară, la care vor participa peste 2—3 ani cât mai mulți funcționari, cari au avut deja funcționarea a petrece la studiu în diferite centre străine, va fi din toate punctele de vedere cât se poate mai favorabil.

Inchipuiți-vă, că vor putea participa la acel curs numai 10—15 funcționari, cari au petrecut în Budapeșta, Viena, Graz, Brünn, Praga, Frankfurt, Lipsca, Berlin, etc. etc. Inchipuiți-vă materialul de conversație, debatele, teme ce se vor măcina, calitatea și la tot cazul superioritatea acelora față de prezent!...

«Nicht aus Büchern, sondern durch lebendigen Ideentausch, durch heitere Geselligkeit müsst ihr lehren», — adresează tot Goethe un memento ocazional cătră cancelarul von Müller.

Noi românii încă multă vreme ne vom mai adăpa tot din cărți, dat fiind, că suntem scumpi la țărițe și ieftini la faină. Încă n'am aiuns la recunoștința aceea, că ce va să zică călătoriile de studiu, venirea în atingere cu altă lume, cu alte datine și vederi.

Schimbul de idei și propagarea lor prin litera moartă e totuși mai greoi decît prin graiul viu. În timpul mai nou vedem schimbul de profesori dintre universitățile Statelor Unite Nord Americane și a celor din Europa, care tot numai în interesul generalizării potențate a ideilor moderne se face.

Altă lume, alți oameni!...

Cînd va pătrunde și pe la noi un curent mai sănătos, mai energic, nițel mai altruist, bunul Dumnezeu știe?!

O regenerare pe terenul economic financiar în această privință ni se impune de urgență, a o mai amîna și trăgîna este o miopie absurdă.

Brünn, August 1909.

Virgiliu V. Bontescu.

BIBLIOGRAFII.

A apărut nrul 7 al revistei «Convorbiri literare» sub direcția d-lui S. Mehedinți, cu următorul sumar: P. Râșcanu — Zece Maiu. T. Măiorescu — Răspuns la discursul de recepțiune al d-lui Diliu Zamfirescu. Em. Gârlean — Hoinar (novelă). Aurel Murășianu — Cuvîntarea din 31/5 Maiu 1865 pe Cîmpul Libertății din Blaj. Duiliu Zamfirescu — Nicanor & Comp. Ana Conta-Kernbach — Nălucă (versuri). G. Popa-Lisseanu — Negațiunea în limba latină și română. Const. Moisil — O descoperire numismatică la vechiul Arrub'um (Măcin). Ioan Urban Jarnic — Drumul pe care am mers. Mircea Djurava — Mode noi în filosofie: Pragmatismul. Eug. Ciuchi — Graiul ochilor (versuri). Dr. Th. Capidan — Constantin Ucuta și începuturile de mișcare culturală la armîni. * — Cronica literară și științifică: 1) Fapte, 2) recenzii, 3) reviste. Al. Tzegara-Samurcaș — Cronica artistică: A ta scandinavă și a noastră. — Impresii de călătorie. I. Răducanu — Cronica economică: Starea și averea în două gospodării țărănești. S. M. — Cronica școlară: Excursiunile școlare. I. Gn. — Dela românii de peste hotare: Congresul din Bitolia. București, Inst. de Arte Grafice »Carol Göbl«

Sr I. St. Rasidescu, strada Doamnei nr. 16. Prețul unui exemplar, lei 1.75.

»Viața Românească« nr. ul 7, director C. Stere. La o nuntă: I. Agârbiceanu. Rătăciră din Stoborani: Sp. Popescu. Să ierțați: poezie de Oreste. Studiu critic asupra industriei petrolului: Hoișescu. O carte asupra artei în Caucazia, Din al doilea jurnal de bord: Jean Bart. Partidele noastre politice: G. Ibrăileanu. Cronica științifică: Em. Triandafil. Cronica artistică: Sp. Antonescu. Scrisori din Bucovina: George Tofan. Scrisori din Basarabia: A. Nour. Scrisori din Ardeal de R. Șirianu. Cronica externă de I. G. Duca. Cronica veselă: A. Mircea. Miscellanea: Nicanor & comp. Recenzii. Revista revistelor. Mișcarea intelectuală din străinătate.

A apărut No. 484 din »Biblioteca pentru toți« cuprinzînd: *Povești și legende de Washington* Irwing, traducere de Edgard Aslan. Prețul 30 bani.

Tinerimea în deosebi și iubitorii de povești încântătoare cari ne duc în lumea feerică pe care ne o arată visele noastre, vor primi cu cel mai mare entuziasm acest volum al unuia din cei mai măestri povestitori de lucruri supranaturale. Ceia ce caracterizează în deosebi pe marele povestitor Washington Irwing și-l face în deosebi simpatic este că în admirabilă-i fantezie, plină de imaginații poetice și strălucitoare, simțim că trece și un larg suflul de umanitate care ne înduioșează și mărește interesul nostru pentru eroii povestirilor sale.

Traducerea e minunată, datorită mult regretatului poet Edgard Aslan, mort prea de curînd și în care literatura noastră a pierdut un talent ales și real.

Catalogul complet al acestei »Biblioteci pentru toți« ce cuprinde 500 de numere a se cere la librăria editoare Leon Alcalay la București.

Redactor responsabil Iuliu Glurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Asudarea mânilor! Asudarea picioarelor! Asudarea subțioarelor!

Încetează în decurs de o oră
dacă folosim

„Sudoran“ - ul a lui Molnár.

Copiile epistolelor de recunoștință sunt autenticate de notarul public:

Stim. die farmacist! Medicamentul »SUDORAN« comandat dela Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțămitele mele. Custimă Cont. S. P.

On. d. Molnár János, farmacie la »Duhul sfânt«, Szombathely. Nu pot întrelăsa ca să nu vă fie cunoscut, că medicamentul d-tale »SUDORAN« contra asudării picioarelor și subțioarelor are efect surprinzător și e nevătămător și cu conștiința liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. inret., R.

St. Die! Din »SUDORAN«, leac contra asudării picioarelor, mânilor și subsuorilor am procurat încă pentru 3 persoane, și întrebându-i despre rezultat, l-au laudat foarte. Cu stimă A. S. învățator, Gy.

St. Die apothecar Molnár! Răspunzînd la cartea d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru »SUDORANUL« d-tale. Pentru că și eu am suferit în mare măsură de asudarea picioarelor și după două massage mi-a trecut de tot. Am mîntuit și alți mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlute — și acestea pentru alții. Am rămas cu stimă G. K. ospătar S.

St. Die apothecar! Am primit »SUDORANUL« comandat, contra asudării de picioare, mâni și subsuori. Credemă, că cine-l folosește după rețeta prescrisă, îl află de neprețuit. Custimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul »SUDORAN« contra asudării de picioare, mâni subsuori, pregătite de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot recomanda nu numai celor din patrie, ci și străinătății, întrucât »SUDORANUL« întrece mult toate fabricatele străine, de cai m'am folosit până acum. Îți datoriez mulțămită, că m'am scăpat de boala nepăcută. Salut R. A. învățator A.

Se poate comanda la pregătitorul

Molnár János apotecar în Szombathely.

Prețul unui flacon 1 coroană 30 fileri, dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

Numai »Sudoran« provăzut cu marcă să se primească

Caut

Un candidat de avocat

— cu praxă —

care poate a-și ocupa postul momentan, pe lângă condițiuni favorabile.

Dr. Gavril Suciu,
advocat în Hâtszeg.

De vânzare

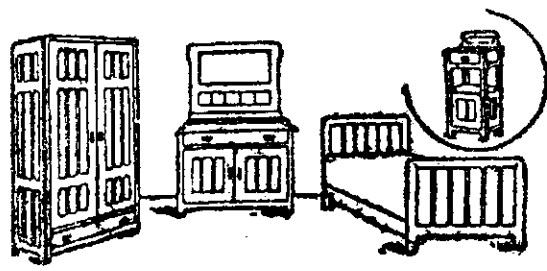
30 familii stapi în lăzi sistem dzirzon, de soi foarte bun, încrucișate cu albine italiene se află de vânzare cu preț moderat.

Cei ce doresc a cumpăra să se adreseze până în 28 August st. n. a. c. la

Simeon Faur, în Kiszető.

KARL HORED T

magazin de mobile.
Nagyseben, Salzgasse Nr. 33.

Magazin de dulapuri, mese, scaune, scaune de copii, paturi, divane credențe, paturi de bucatărie, spălător și tot felul de mese, **scaune din lemn încovoiat, scaune cu leagăn** foteluri de birou, taluret cu șurup, mese de ceai ș. a. **Sunt totdeauna în depozit.**

Celce dorește a avea RACHIE

ieftină,
FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul
Radovan Popovits, Ujvidék 83.

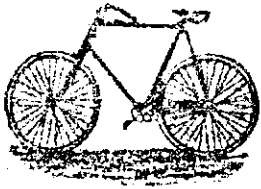
CARTEA
din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipularea vinurilor.
Prețul acestei cărți e 6 cor.
Tot așa vând materialul necesar cu praf cu tot.
Prețul pentru 100 litre 8 cor.

Bicicliștii nu mai sunt siliți a-și procura **biciclete** ori unele părți de biciclete din Viena sau Germania, pentru că în urma legăturilor favorabile ce am, sunt în stare a ținea cu prețurile de concurență.

1 buc. **bicicletă americană**, ajustată complet, cu scutitor de tină, cu semnal dublu, model 1909, francată la oricare stațiune din Ungaria — Cor. 96 — La comenzi se vor plăti 16 Cor. ca anticipație, restul prin rambursă.

Bicicleta de sus, cu roți ce se învârtesc liber verit. americ. **NEW-DEPARTURE** sau **TORPEDO** cu oprit. dindărăt mai mult cu C. 15 —

- 1 buc. manta pen ru bicicliști . . . . . C. 4'60
- 1 buc. manta de munte pentru bicie. cu căptușală groasă . . . . . " 8'50
- 1 buc. pompă bună pentru biciclete . . . . . " 2'60
- 1 buc. pedale fine . . . . . " 4'20
- 1 buc. șea cu arc . . . . . " 4'50
- Nichelarea și smălțuirea unei biciclete . . . . . " 20'—

Toate părțile de biciclete trebuincioase se află în depozit și se vând cu prețuri foarte moderate. **Nenumărate epistole de recunoștință!** Cumpărătorilor necunoscuți le expediez numai cu rambursă, dreptacea articlii necorăspunzătorii se primesc îndărăt și la dorință restituiesc suma plătită. **Comisiunile sumei totale a facturilor de 30 cor. ajunse ori întrecute se expediază francate.** — Pentru toate mărfurile garantez!

Depozitul fabricii de mașini **Ladányi Izsó,** Timișoara-Cetate de cusut din Timișoara a lui Zpolygasse 1, în edificiul seminarului rom. cat. Telefon 577. F. L'ALE: Timișoara-Fabac, strada principală 26, vis-à-vis de farmacia Jahner Telefon 987;

RICHTER și ZEPENEU

pietrari

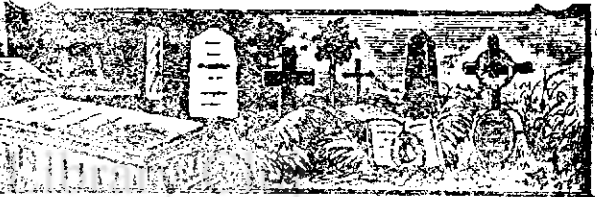
BISERICA-ALBĂ
Szászky-ut 112.

— VĂRȘET —
Ferencz József-tér 23.

Recomandăm on. publico din Vârșet și jur cele mai moderne

monumente mormântale
de granit negru șvedian, sienit, labrador, marmoră albă de Ruschița, trachit pentru cripte și pentru tot felul de zidiri.
Liferăm din piatră proprie totfelul de lucrări pe bransa piatrării. Depozit de pietrii de hotare.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacia : : : : : farmacia : : : : :
ciat. : : : : : Debreczen : : : : : Arany egyszertar.

Nunial există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de **reumă** și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici **1 sticlă mare 2'65 Cor.** cu îndrumare, **3 sticle mari 6'65 Cor.** cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Hajduság
Pomada

MUSTAȚA E FRUMOASA

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materii neunsuroase. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan **50 fil.** Prin poștă se trimite numai **3 borcane cu 2'15 Cor.** Cu rambursă gratuit.

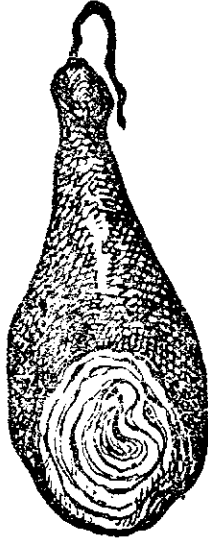
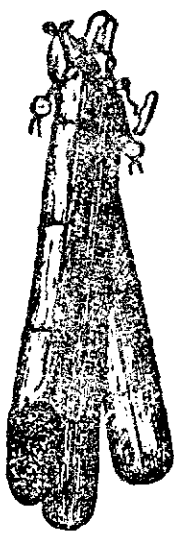

Medicament pentru văpsirea părului.

Medicament pentru văpsirea părului.

Órsos István

fabrică de cârnățării
Temesvár, Gyárvaros
Gyárudvar utca.

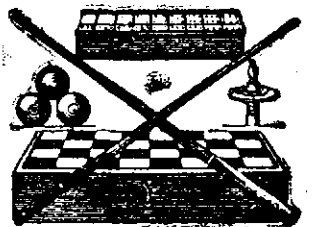
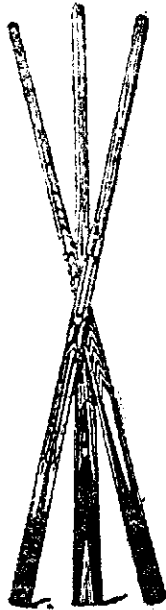
Recomandă specialitățile excelente de **cârnățării**, precum și de **salamă** cu prețurile cele mai ieftine de zi. La comande mari se dă rabat. — Expediare cu poșta și cu trenul. Serviciu prompt și conștiințios.

Weisz Géza

fabrică de dacuri pt. biliarde, cheiuri și bile pt. biliarde.
Budapesta VII, strada Akácza Nr. 61.

Pregătește tot felul de cheiuri și bile verit. de fildeș, ține în depozit cele mai bune cheiuri, bile veritabile de fildeș, șacuri, domino, bile „Lignum Sanctum” și păjnuși de lemn de carpin.

Primește spre reparare cheiuri și bile de fildeș și ambră cu prețuri moderate pe lângă executare solidă și cu punctualitate.

C a f e a

proaspăt prăjită de
mai multeori la zi,
scutită de mirosuri ne-
plăcute, se capătă numai
la imp. de cafea și thea

„Atlantica”

Mașini prăjitoare de cafea aranjate pe motoare
electrice se pot privi în vitrina boltei din

Arad, Andrásy-tér 20 (Palatul Fischer Eliz).
— Telefon pentru oraș și comitat Nro 609. —

JOHANN BARTHEL

sculptor, auritor și fabricant de
iconostase și altare

BRĂȘOV — BRASSÓ, Kereszt-utca 1.

Fa e cu prețuri moderate:

iconostasuri, altare
amvoane, jertfelnicuri

primește renovarea iconostaselor vechi, a altarelor,
a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și tot felul
de lucruri în bransa asta; cu concursul pictorilor re-
numiți pentru pictarea icoanelor, precum și tot felul
de aurituri.

„AURORA”

Intreprindere Română în New-York 204—
W. 14 th. st. — Director: Dr. E. Lucaciu.

Fondată și incorporată conform legilor statului Illinois în 1909.
In toate afacerile referitoare la America, cereți des-
lușiri dela firma „Aurora”.

Banca Română „Aurora”. Dacă cineva dorește
a trimite bani d'n America în țara veche, ori are bani
de depunere să se întoarcă la banca română „Aurora”
d'n New-York 204 — W. 14 th. str.

Librăria „Aurora”. De doriți ori-ce soi de cărți,
de rugăciuni, de cetit, de învățat, cereți catalogul lib-
răriei noastre care este cea mai mare și mai bogată
librărie românească din America.

Dacă vreți să călătoriți în America, ori din Ame-
rica în țară, cereți deslușiri și cumpărați bilete de
vapor dela intreprinderea „Aurora” 204 — W. 14 th.
str. New-York. Pe ori ce linie Vă putem vinde bilet.

Dacă cumpărați dela noi bilet pe vapor veți primi
adăpost în casa română de emigrare „Aurora” 204 —
W. 14 th. str., care este singura intreprinder. română
incorporată după legile Statelor-Unite.

Toți românii cari vin ori pleacă din America, ori sunt în
America, sunt rugați a informa biroul central „Aurora” despre
locul unde petrec ori unde s'ar muta cu locuința ca să fie înuți
în evidență în registrele căsii de emigrare și la toate impreju-
rările să se poată da deslușiri la aceia cari le-ar dori.

Dacă cineva dintre emigranți dorește să cumpere
pământ în America să ceară informații dela intreprin-
derea „Aurora”.

Toate epistolele să se trimită la adresa;
E. Lucaciu, director, 204 — W. 14 th. str.
— **New-York S. U. A. de N.** —

Cine dorește răspuns este rugat a alătura o marcă de 30 fil.
ori 5 cents.

Intr'un pătrar de oră nu mai aveți dureri
de cap dacă veți folosi renumitele

pastile contra durerii de cap

a lui Rozsnyay.

Prețul unei buc. 20 fil., 6 buc. 1 cor.

**Picurii alpini <sup>pen-
tru</sup> stomac**

a lui Rozsnyay

ca întăritori de stomac
— **sunt neîntrecați.** —

Se află de vânzare exclusiv în

Farmacia lui
ROZSNYAY MÁTYÁS
Arad, Szabadság-tér.

Dobrowszky Károly

fabricant de cuptoare și magazin de olane
în ALBA-IULIA (Gyulafehérvár).
Magazin: în Sibiu la Carol F. Jickeli.

Magazin mare stabil

Îngătesc clare foarte bune
în stil modern,
„Patent Fűtő Multiplicator”
brevetat, ușor de încălzit, în co-
lorie cele mai frumoase ș. a.
brună, verde, elefan înă, alb,
samoă, drap, de culoarea ma-
zerei, merie, albastră, vânăto, brună deschisă, castanie, maiolica etc. par-
doseală pentru vane de scaldat, din plăci de porțelan fayenc, vetre pentru
fiert din porțelan de culoare albă și albastră. Reparez și transform cuptoare
vechi, pe lângă garanția de 2-3 ani.

**In atelierul meu de
instrumente muzicale**

în Chichinda-mare (Nagy Ki-
kinda) str. Sándor-Főherceg

provăzut cu puteri de muncă speciale
se repară tot felul de instrumente mu-
zicale în mod special cu prețuri ne-
mai pomenit de ieftine. Țin în depozit
tot felul de viole fabricația cea mai
bună, tambure, harmonice și gramo-
foane, precum și plăci de gramofoane.
Apoi tot felul de părți de instrumente.
La comanda din provincie se face
lucrul cu îngrijire sub supravegherea
mea. Cu deosebită stimă:

KELEMEN ANTAL liferant de —
instr. muzicale